

Studentakabarettin 1976

Í einum landi, har gerandisdagurin er blivin ein vitleys og gálvandi keipumynd, er striggið at vera satirikari. Samfelagið sjálvt er tann stóra kabarettin, ið verður orari og náðileysari og óhugnaligari ár undan ári, og tað hendir í heilum, at tær speisku viðmerkingar, sum á ólavsoke verða gjørdar til hetta samfelag, tykjast vatndeyvar og skuggakendar afturimóti sjálvum veruleikanum.

Tá ið tað í ár kortini lukkaðist at geva landskabarettini »Føroyar í Sjeftiárunum« nokur dygg og alt annað enn meinaleys sip, mundi orsøkin vera, at tað í ár endiliga tykist vera eydnast kabarettfólkunum at sleppa úr tí rasshafti, sum húsakabarettin í 1973 var ein roynd at koma burturúr, men sum studentakabarettin í 1975 aftur var alt ov nógv darvað av, nevnliga hesum heldur fantasileysa forminum við skiftandi tættum og smaleikum og hesum heimfodda ósiðinum at loypa á og herma eftir ofta rættiliga sakleysum

einstaklingum og samstundis gloyma heildamyndina og tað sosiala engagementið.

Stutt sagt, fyrri fyrstu ferð lukkaðist at skapa eina revy við einum greiðum boðskapi og einum festum tráði, eitt teiti, har øll herming og alt skemt og øll »gags« (tey vóru tibetir fá) tæna einum hægri endamáli, nevnliga at geva eina týðiliga mynd av, hvussu Føroyar við vaksandi ferð verða umskapaðar til eitt ramkapitalistiskt yvirklassa-samfelag, eitt Klondike við øllum, ið tí hoyrir til, húsaneyð og húsaspekulation, akademiskum finarimpum, veruleikafjarum myndabliðum, amerikaniseraðum religiosum vitloysi osfr. Karmurin er ein lögmansevtsla, har landsins korruptu gekkar, i kjóla og hvítum og hvor við sinum »on the rocks« í höfðini avmynda tað, sum leikar á í Føroyum í lotuni, og har Tor-móður Dahl (spakliga, men væl leikaður), sjálvhatiðarligur, um at sokka av síni akademisku kjölfestu, við filosofiskum knyk-

lum í brúm, sum viðmerkjari ella »maður í steinboga« sigur sína hugsan um, hvat føroyingurin inni er (eitt sip til Føroyafilmin hjá Tör-Film, sum flestu føroyingar ikki hava sæð enn, men sum nógvir munnu hava hoyrt um). Kabarettmenninir hava skorðað eina ótrúliga rúgvu inn í henda karmin, okkara barna- og kvinnuuppfatn, solumiðstöðina, tað nýggja føroyska snobbarið, hesa láturligu dyrkanina av tingmonnum og landsstýrismonnum og akademikarum, sum vit eina og aleina hava myndabliðum, fyrst og fremst »Nú«, fyrri at takka, taluskeiðið á Hafnia (næstu ferð vera tað scientologarnir!), hárologiina (ein frálík framförsla, ivaleyst konubitin í hesi átulugu borðreiðing) og ein hóp av teimum -logum og -gogum og medisinnmonnum og útlenskum supersvinnlurum, sum í hesum døgum tyrpast henda vegin og bólgna upp sum matmaðkar millum eitt fólk, sum andliga tykist um at bløða burtur.

Samstundis sum nógvar hendringar frá seinasta árinum eru tiknar við, tilburðir, sum tykjast smáir, men eru samfelagsliga avdúkkandi, hevur kabarettin fingið eina dýpd og eitt perspektiv, sum er nýtt og óvanligt innan føroyskt revyarbeiði. Høvuðsmotivið er, at vit, nettupp nú tá landið tykist liggja í mentunarligum krampatökum, royna t skapa eitt serføroyskt tjóðerpi, sum ikki klæðir okkum, og sum vit ongan rætt hava til (og sum yvirklassin minst av øllum hevur nakran rætt til), og at vit royna at skapa eina mytu um føroyingin sum nakað ævinligt og stóðfast, samstundis sum vit renna á leistum fyrri hvorjum fjórðafloks politiskum ella religiosum playboy, sum

kemur snoddandi henda vegin, tevjandi deymin av deyðseyða.

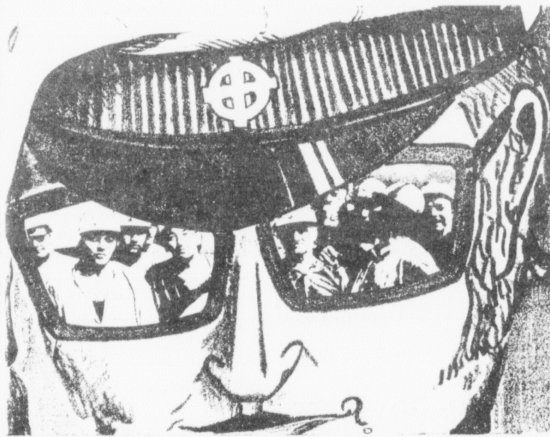
Sjálvt spælið er kanska eitt sindur ójavn, serliga í fyrstu helvt av kabarettini. Fyrri partur av lögmansevtsluni kundi eisini verið eitt sindur styrti. Okkurt hol er eisini. Dagblaðs-fascisman er td. litið viðgjørt. Somuleiðis býráðs-korruptiónin. Men vit skilja væl, at kabarettfólkið dryggjar sær slíkar gloy-pubitar til seinni!

Kabarettin endar við eini orgi-astiskari, religiosari seansu, sum fær ein heldur óhugnaligan farra, nettupp tí vit vita, at tað, hon lýsir, er tann veruleiki, sum summi av okkum uppliva dagliga.

Kabarettin gongur skjótt og liðiligt og uttan himpr, rekvisittirnar eru fáar, men undirstrika altíð okkurt. Ljóbandið er professionelt (áskoðarin gloymir seint byrjanina av lagnusymfoniini, tá Pætur hin Stóri trínur inn — apropos, ein frálíka væl leikaður, bæriligur playboy-Petur), men sjálv kabarettin er ikki professionel. Hon er amatør-sjónleikur, góður amatorsjónleikur, fólksligur, beint framfeitt, ósmæðin, ja, næstan ráur. Og tað er nettupp slíkt, vit hava brúk fyrri í dag. Afturimóti hesum eru tær flestu donsku revyirnar, so fullgiggjaðar og væl sneiddar tær annars eru, tað reina mjólkavatn.

Vit siga takk. Og vóna, at onkur raknar við av hesum nevanum. Og fara út aftur, vónandi eitt sindur styrkt til at leika viðari í landskabarettini Føroyum, sum hevur sínin hvønn dag í árinum, og sum vit betala fyrri, ikki við 15 krónum, men við helvtini av okkara inntøku, við okkara sálarfriði og — sum dømi ganga um — viðhvørt eisini við okkara lívi.

áskoðari

Útvarpið broytt til tað betra

Vit hava eitt frálíkt útvarp í landinum, sum er øllum lurtarum til stóra gleði. Útvarps-manningin ger nógvr fyrri at útvega tillar til tær mongu sendingarnar, sum gleða lurtararnar um kvöldarnar. Sendingarnar hjá øðrum útvarpum standa ikki í mót við tær her hjá okkum, tá ið vit hugsa um, at føroyska útvarpið er á byrjunarstigi. Tasð er gott at hoyra nýggjar røddir á Bryggjubakka, og at útvarpsstjórin saman við útvarpsnevnd hevur givið mongum møguleika at sleppa í útvarpið at gera sínar egnu sendingar. Eftir at hava tosað við fleiri lurtarar, so tykist semja vera um, at útvarpið er nógvr broytt til tað betra. Hin vegin sakna lurtararnir nógvr Oskar Hermansen, Hermann Jacobsen, Ola Kurt Hansen, Oliver Naess og aðrar, sum góvu teimum skemtiligar lötur í V4-sendingunum.

Vit eru væl nøgdir við tættin Ferð og ferðsla, serliga nú útvarpið er farið at ferðast um

landið við hesum tætti. Tað hevði eisini verið at fegnast um, um miðvikusendingin gjørdist eitt sindur fjølbroyttari. Harumframt kundi eitt sindur meiri verið gjørt við tónleikasendingarnar soleiðis, at tey ymsu tón-

leikaslogini, sum verða spæld ymsa staðni í Føroyum, fingi eina betri umboðan gjøgnum nýggjar upptøkur.

Hetta er alt væl meint, og vit hava nakað at gleða okkum til í framtíðini sambært tað, sum verður sagt í samgonguskjalinum um úthygging av útvarpinum annars.

H.B.H.

Góða Demokrit

Tit tjóðveldisfólk eru skjótt komin so í vana við, at hjá býráðnum bert verða sett fólk við rottum lit, t.d. býararkitektar, býarskrivarar v.m., at tá onkuntið undantøk eru, gerast tit vitleys, fara í 14anda og brigsla líkt og ólíkt, sumt.d. at ein er av ov góðum slag, ert tú ikki eisini tað???

Tú spyr okkum lesarar, hvønn umskjara vit vildu sett í starv. Tað kann vera ilt at siga, tí enn hevur hvør lesari her á landi loyvi at hava sína egna áskoðan. Har afturimóti eru vit nógvir lesarar, ið ikki ivast í raðfylgini, um tú hevði stillað inn. Mun di raðfylgjan ikki verið henda: Nr. 1. Tú sjálv. Nr. 2. Svigarinna tín. Nr. 3. Onkur við rottum liti og hormonbalansa.

Tá stovr verða sett, hava tit tjóðveldisfólk annars ikki verið serliga erkvisin, annaðhvørt sokjarin er stud. ditt ella cand. dat. men meira lagt dent á, at hann hevur rættan lit.

Bert eitt »litið« dømi: Á einum av fremstu mentunnarstovnum okkara varð einaferð stjórararvið leyst, fleiri kvali-

ficeraðar umsóknir vóru, men ein eks-busschaufførur var settur. Ikki mótmæltu tit tá — tí hann hevði rættan lit.

Tað tykist, sum besta kvalifikatió á hesum stovni er at vera næstringur stjórans, hava rættan babba, hava talufeil og ikki at gloyma hava rættan lit.

Ei heldur mótmæltu tit, tá einasta kvinna á hesum stovni fór til hús.

Fyrri at nýta tinni egnu orð, hvat dæmar tykkum?

Homonnella

viðmerkingar

Men Gud raa'r

Dimmalætting skrivur í oddagreini um vandan fyrri miseydnadum eplavøkstri:

— Indtil nu har tørken også ramt de lande, hvorfra Færøerne i foråret hentede læggekartofler, f.eks. Polen. Her står markerne heldigvis godt fremdeles. Og hvis intet uforudset indtræffer, skulle der være chancer for en god kartoffelavl i år. Det kan, hvis resultaterne kommer til at svare til forventningerne, være klogt at sørge for at være selvforsynende med læggekartofler til næste forår.

Menneskene spår, men Gud raa'r!

Kapitalinum ella fólkunum?

FRAMIN skrivur um ætlan landsstýrisins at flyta fiski-markið út:

— Men sum vit fyrr hava gjørt vart við, so er tað avmarkað, hvat ein fiskimark-sútflýting loysir í sær sjálvum. Um fiskimark-sútflýtingin veruliga fer at loysa teir trupulleikar, Føroyar hava, avhøngur av klassaviður-skiftunum í føroyska samfelagnum og av politiska viljanum hjá føroyska myndugleikunum. Hvarjum samfelagsbólum tæna føroysku myndugleikarnir? Tæna teir føroyska stórkapitalinum, sum fyrri at varðveita fiski-rættindini aðrastaðni eru til reiðar at selja heimasjógvin? Ella føroyska fólkunum, hvørs grundleggjandi áhugamál eru at tryggja grundarlagið undir føroyska samfelagnum, at tryggja heimasjógvin?

Hvør eigur?

14. September skrivur í oddagreini:

Hvør eigur landið? Og hvør eigur undirgrundina? Teir flestu føroyingar svara óivað, at tað gera vit sjálvir, føroyingar eiga landið og undirgrundina, náttúruríkidomið er okkara. Og sjálvandi er tað so, men tað ræður um, at vit taka við ognar- og yvirvalds-rætti okkara til landið og lunnindi tess. Henda ognar- og yvirvaldsrætt eiga vit ikki í lotuni, men er tann stundin komin til handa, at føroyingar fylkjast í kravinum um, at landið gerst okkara.

Gevur einki

Ein lesari í Fjurtandi ilskast inn á ferðamannavinnuna:

— Hon gevur føroyingum einki, hvorki litið ella stórt, hvorki pening ella undirskot. Men júst hetta, at teir koma bestu summarmánaðirnar higar, ger, at føroyingar verða avroktir. Teir verða ríknir út at siggja seg um, hóast teir hvorki s'iggja eitt ella annað.